

هەریمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

43

سالی / 2007 – بەرگی چل و سی

چاپی یەكەم / سالی 2008

پیرست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (2) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2007/9/11 ل 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (3) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2007/9/12 ل 75
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (4) خولی دووهمی ههلبژاردن – دوو شهممه 2007/9/17 ل 129
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (5) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2007/9/18 ل 189
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (6) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2007/9/19 ل 225
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (7) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2007/9/25 ل 293
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (8) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2007/9/26 ل 343
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (9) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2007/10/2 ل 371
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (10) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2007/10/3 ل 429
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (11) خولی دووهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2007/10/9 ل 483
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (12) خولی دووهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2007/10/17 ل 531
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (13) خولی دووهمی ههلبژاردن – پینج شهممه 2007/10/18 ل 579

- 2- خويندنه وهی یه که می پرؤژهی پاسهوانی له ئەندامانی ئەنجومهنی نیشتمانیی کوردستان – عێراق که له لایهن ژماره یاسایی له ئەندامانی ئەنجومهنی نیشتمانیی پیشکەش کراوه.
- 3- خستنه پروو و گفتوگو کردنی پرؤژهی یاسای هه موار کردنی یاسای باجی زهوی به تالی ژماره (26) ی سالی 1962 ی هه موار کراو که له لایهن ئەنجومهنی وهزیرانی هه ریمی کوردستانه وه پیشکەش کراوه.
- 4- خستنه پروو و گفتوگو کردنی پرؤژهی یاسای هه موار کردنی یاسای باجی خانووبه ره ی ژماره (162) ی سالی 1959 ی هه موار کراو که له لایهن ئەنجومهنی وهزیرانی هه ریمی کوردستانه وه پیشکەش کراوه.
- 5- خستنه پروو و گفتوگو کردنی پرؤژهی یاسای باجی ده رامتە ی ژماره (113) ی سالی 1982 ی هه موار کراو که له لایهن ئەنجومهنی وهزیرانی هه ریمی کوردستانه وه پیشکەش کراوه.
- کاک غه فور نوقته ی نیزامی هه یه فه رموو.

به پړێز غفور ظاهر سعید مه خموری:

به پړێز سه رۆکی ئەنجومه ن.

به پراستی به نیسه به ت کارنامه زۆر جار که نوقته ی نیزامان کردوو، زۆر درهنگ گه یشتۆته ده ستمان، مه سه له ن ئیستا ئەوانه زۆریه ی ئەندامانی په رله مان له لایان نییه، یه عنی نه یانزانیه وه به رنامه ی دانیشتنی ئەمه رۆ چیه، دواتر زیاتر ئەوه ی که باس کراوه باجه کانه، باجی ده رامتە، باجی زهوی به تاله، باجی داهاته، حه ق بوو به پراستی به لای که می له سندوقه کان دانرا بوایه، به یانیان که دین وه ریگرین، ئەو پرؤژه یاسایانه و راپۆرتە کان له مه کته به کانه مان هه بیت له گه ل خۆمان ده یه یین بو هۆلی په رله مان و موناقه شه ده کریت، حه قه به پراستی موعاله جه ی ئەو موشکیله یه بکریت، زۆر سوپاس.

به پړێز سه رۆکی ئەنجومه ن:

فه رموو کاک سه ردار.

به پړێز سه ردار صبا ح بوزو هه رکی:

به پړێز سه رۆکی ئەنجومه ن.

من وه کو بریاده ری لیژنه ی ناوخۆ، یه عنی پیم سهیره ئەوه به رنامه ی کار، یه عنی ئیمه وه کو لیژنه مه عنین یاسای ده زگای ئاسایشی هه ریمی کوردستان، ئیمه هیج مه علوماتمان نه بووه، که ئەمه رۆ کۆبوونه وه هه یه، خۆشمان ئاماده نه کردوو هه رچه نده راپۆرتمان هه یه، داوی ته ئجیل ده که یین.

به پړێز سه رۆکی ئەنجومه ن:

به نیسه به ت نوقته ی نیزامی کاک غه فور به رنامه که زۆر وازیجه، خالی یه که م خراوته به رنامه ی کار له دانیشتنیکی نااسایی له گه ل پرؤژه ی ده سه لاتی دادوه ری، که واته ئۆتۆماتیکیه ن ئەو بره گی دوا ی ئەو دینت ده بیت موناقه شه بکریتن، ئەوه یه ک.

دووهم/ خويندنه وه ی یه که میه تی ئەمه رۆ پیشکەش ده کریتن، ئەوانی تر خستنه پروو و گفتوگو یه، خويندنه وه ی یه که می بو کراوه ئاراسته ی لیژنه کان کراوته وه، پیویسته لیژنه کان و ئەندامانی په رله مان

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

85

سالی / 2012 – بەرگی هەشتاو پینج

چاپی یەكەم / سالی 2013

پریست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (19) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شهممه 2012/11/13 ن 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (20) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شهممه 2012/11/19 ن 43
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (21) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شهممه 2012/11/20 ن 105
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (22) خولی سییه می هه لێژاردن – چوار شهممه 2012/11/21 ن 133
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (23) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شهممه 2012/11/26 ن 167
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (24) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شهممه 2012/11/27 ن 209
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (25) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شهممه 2012/12/3 ن 213
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (26) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شهممه 2012/12/4 ن 271
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (27) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شهممه 2012/12/10 ن 287

تکايه، تەئگىد ئەگەمەووە جەريمە، جەنابت قانونى، جەريمە حەق نىيە بەگارى بېنى، ھەم وەگو پەرلەمانتارىك، ھەم وەگو قانونىيەك، بەلام بلىين وەزعى پەرلەمانەگەى نىيمە ئاوايە، پەرلەمانتارەگانى نىيمە بەو زمانە قسە ئەگەن، ميللەت چۆن قبول ئەگات تۆ ئەو قسەيە بگەى؟ كاكە تۆ پەرلەمانتارى، تۆ قانونى براى خۆم، لەسەر ئەو قسەيە ئەتوانين تەقلىمى مەحكەمەت بگەين، جەريمە مەفھومى خۆى ھەيە، بۆ ھەموو شتىكتان كەردوو بە رەھايى؟ نا، براى من، تۆ قانونى و پەرلەمانتارى نابى ئەو قسانە بگەى، ئەو وشەيە بسرنەووە لە پەرۆتۆكۆل، فەرموو دكتور عومەر

بەرئيز د.عمر حمدامين(نورەدبىنى)

بەرئيز سەرۆكى پەرلەمان

دواى ئەم موداخەلە و سەرنجانە بە پىويستى ئەزانين ھەندىك زانىارى و راستى تر ھەيە بىخەينە پيش چاوى بەرئيزتان، يەگەم، ياساى وەزارەتى خويىندى بالاً ژمارە (10) ى سالى 2008 لە ماددەى (52) دا دەلى كە ئەمە لە مانگى شەشى 2008 دەرچوو، ئەلى (دواى دەرچوونى ئەم ياسايە لە ماوہى سى مانگدا حكومەتى ھەريەم پەرۆزە ياسايەك بۆ زانكو ناكوميەگان دەنيىرى بۆ پەرلەمان، لە ماوہى سى مانگدا نەنيىردراو، بەلام لە ماوہى ھەشت مانگدا نيىردراو بۆ پەرلەمان، بەلام لەبەر ئەوہى كەوتۆتە كۆتايى خولى رابردوو نەيتوانيوە پەرۆزە ياساى زانكو تايبەتەگان ئەوكات موناقتەشە بگات، دواى ئەوہى ئەم خولەى ئىستا كە نىيمە ھاتين، جاريكى تر لە سەرەتاي سالى 2010 پەرۆزە ياساى زانكو تايبەتەگانمان پيشكەش كرد، لە مانگى شەشى 2010 خويىندەوہى يەگەمى بۆ كراو، لە مانگى تەمووز و ئاب لەكاتى پشوودا لە سالى 2010 نىيمە وەگو ليژنەى پەروەردە زنجيرەيەك كۆبوونەوہمان لەسەر كەردوو، لەگەل زانكو تايبەتەگانىش ئەوكات وەزارەتى خويىندى بالاً راپۆرتيكيان بۆ ناردين، لە 90٪ پيشنيارەگانمان خستۆتە ناو تەقريرى ھاوبەشەوہ ئەوكات، دواى ئەوہ لە مانگى 12 ى سالى 2010 واتە دوو سال پيش ئىستا كاتى گفتوگو بۆ پەرۆزە ياساى زانكو تايبەتەگان دانرا، بەلام لەسەر داواكارى بەرئيز وەزيىرى خويىندى بالالى ئەوكات جاريكى تر تەئجيل كرا بە پاساوى ئەوہى كە ئەوان پەرۆزە ياسايەكى تريان ئامادە كەردوو بەناوى پەرۆزە ياساى (خويىندى بالاً و تويزينەوہى زانستى) ئەوكات وتمان لەماوہى سى مانگدا پىويستە ئەم پەرۆزە ياسايە بنىردريت لە حكومەتەوہ بۆ پەرلەمان، پەرۆزە ياساگە تا ئىستاش نەنيىردراو بۆ پەرلەمان، نىيمە بەدوا داچوونمان كەردوو، چەندين نووسراومان كەردوو وەگو ليژنە كە ئەلىين پىويستە ئەو پەرۆزە ياسايە بنىردري، لەگەل وەزارەتى خويىندى بالاً كۆبوونەوہى ھاوبەش و وۆركشوپى ھاوبەشمان كەردوو بۆ دەولەمەند كەردى پەرۆزە ياساگە، پەرۆزە ياساگە لە سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيىران بوو، بەلام ماوہيەك پيش ئىستا كاك دكتور ەلى سەعيد لە من باشتر ئەزانى كاتەگەى لە ئەنجومەنى وەزارەتى خويىندى بالاً بە تيىكراى دەنگ جگە لەيەك بەرئيز ھەموويان داوايان كەردوو جاريكى تر ئەم پەرۆزە ياسايە لە ئەنجومەنى وەزيىران بگەرپتەوہ بۆ وەزارەتى خويىندى بالاً، بەتايبەتى سەرۆكى زانكوگان داوايان كەردوو تا زياتر گفتوگو لەسەر بگەن، تا زياتر دەولەمەندى بگەن، لەبەر ئەوہى ئيشكاليەت و موشكيلە ھەبوو، بۆ

نمونه، له كۆليژى پزىشكى له زانكۆى سايىمانى تەلەبەكان رازى نەبوون بەناوى سكوئەو بەگەلۆريۇس وەرگرن، دوايان كروو بەناوى كۆليژەو بەگەلۆريۇسيان پيىدرى، بۇيە لەوى ناچار بوون بلىن دەرچووانى سكوئى كۆليژى پزىشكى، كەواتە پرۇژە ياساكە هيشتان وەحدەبەكى رەئى و ەلۆيىستى لەلايەن سەرۇكايەتى زانكۆكانەو كە لە ئايندەدا ئەوان جى بەجى ئەكەن نىە، بۇيە تا ئەم پرۇژە ياسايە دىت ئىمە پيمان وتوو، بە وەزيريشمان وتوو كە ئەبى پەلە بكات لە كۆنوسى ئەمپۇماندا، بەلام پيشبىنى ئەو ئەكەين ئەم پرۇژە ياسايە لەم دەورەدا دەرئەچى، سەبارەت بە زانكۆ تايبەتەكانيش لە دويىنى و لە ئىستاشدا ئەمپۇش جەختمان لەسەر كروئەو فەراغىكى قانونى ەيە، بۇيە پيويست ناكا چيتر دواى بخەين، ئەوئى ئەمپۇش ئەم 10 پرۇژە ئىمەش بە پيويستى ئەزانين، بەلام بە تەئكىد لە ماوى 10 رۇژدا ئەبى وەزارەتى خويىندىن بالاً راپۇرتى خۇى بەينى، داخىلى پرۇسەى گفنگۆ ببين، بۇ ئەوئى لە كۇتايى ئەم دەورەيە دا ئىمە ياساى زەنگۆ تايبەتەكان دەرئەكەين.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۇكى پەرلەمان:

ئىستا ئىمە برپارمان دا خالى يەكەم دوا بخرى ەتا وەزارەت ئامادەسازى خۇى ئەكات، ئەچينە سەر خالى دووم، ليژنەى خويىندىن بالاً برۇنەو بۇ شوينەكانى خۇتان زەحمەت نەبى، ئەچينە سەر خالى دووم

بەرپۇز عبدالسلام مصطفى:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان

پەرلەمان داخىلى موناقتەشەكە بوو، سەعاتەكە ليژنەى تايبەت قسەى لەسەر دەكات، سەبەبەك ەبوو نەيانتوانيوە موناقتەشە تەواوبكەن، ماددە (54) لە پەپرەوى ناوخۇ سەرۇكايەتى مافى ئەوئى ەيە تەئجىلى ئەو مەوزوعە بكات، مەوزوع پاش و پيش نىە، پاش و پيش بۇ ئەو حالەتەيە ئەگەر داخىلى موناقتەشەى بەندەكان نەبووين، ئەو تەقريبەن 40 دەقيقەيە ئىمە موناقتەشە لەسەر ئەو مەوزوعە ئەكەين، لەبەر ئەو پيويستى بە دەنگدان نىە، سوپاس

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۇكى پەرلەمان:

فەرمو ليژنەى ياساى بۇ برگەى دووم لە بەرنامەى كارى ئەمپۇ

بەرپۇز ەونى كمال بەزاز

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان

برگەى دوومەى بەرنامەى كار، خستە روو و گفنگۆ كرونى برپارى سەرۇكى ەريىمى كوردستان ژمارە 11 ى سالى 2012 دەربارەى پاسەوانانى ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان ژمارە (10) ى سالى 2011، داوا لە سەرۇكى پەرلەمان ئەكەم داوا لە ليژنەى ناوخۇ بكات بيىنە سەر سەكۆى ليژنەكان

بەرپۆز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ناوخۆ فەرموون بۆ سەر سەكۆى ليژنەكان، نوقتەى نيزامت هەيه كاك ئارام؟ فەرموو

بەرپۆز ايوب نعمت(ئارام)

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان

سەبارەت بەم پرۆژە ياسايە بە پىي پەيرەوى ناوخۆ ماددەى (20) پىويستە دوو رۆژ پيش ئەووە ئەندامانى پەرلەمان ئاگادار بكرين، ئەمە يەك، دوو، ئيمە پينج مانگە پرۆژە ياسايەكمان پيشكەش كردوو سەبارەت بە ريكخستى پاسەوانەكانى بەرپرسانى هەريم، چونكە يەعنى جارى پيشووش هەموو ئەندامانى پەرلەمان و هاوولتايانيش ئەزانن كە كيشەى پاسەوانەكان تەنھا كيشەى پەرلەمانتاران نيە بەراستى، بەلكو زۆربەى زۆرى بەرپرسان گەورەترين كيشەيه، وەك لەو كيشەى پيشتر كە لە (ماليكى)دا دەرکەوت كە ماليكى مووچە و بودجەى پاسەوانەكانى بەرپرسەكانى هەريم ئەبرپيت، لەبەر ئەووە ئەو پرۆژە ياسايە ئيمە دووجار تەنكىدەمان كردوو كە خویندەنەوى يەكەمى بۆ بكرى، لەگەل ئەم پرۆژە ياسايە يەكبخرپيت، بەلام تا ئيستا نەكراو.

بەرپۆز د.ارسلان بايز اسماعيل / سەرۆكى پەرلەمان:

جارى ئەم پرۆژە ياسايە پىويستى بە بيركردنەووە نيە بەراستى، ئەمە وەختى خۆى ليپرە موناقتشە كراو، و بەس بۆ هەموار كردنيەتى، ئەمە نە شتيكى فيكريه، نە شتيكى گەورەيه كە 24 سەعاتى بۆ دابنيى و بيرى لى بکەيهو، ئەمە يەك، دوووم ئەو حيمايانەى كە جەنابت باسى ئەگەى لەسەر بوجەى هەريمى كوردستان نيە، لەسەر بودجەى حكومەتى عيراقيه، لەبەر ئەووە كە لەسەر بودجەى كوردستان نەبى موناقتشەى چى بکەين كاكە؟ قسە كراو ئەچينە سەر بەرنامەى كار، فەرموو كاك عەونى بيخوينەو.

بەرپۆز عونى كمال بەزاز:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان

ئيمە وەكو ليژنەى ياسايى و ناوخۆ راپورتىكى هاوبەشمان ئامادە كردوو لەسەر ئەو پرۆژە ياسايە، ئيستا ئەيخوينەو:

الى/رئاسە برلمان كوردستان-العراق

م/تقرير مشترك حول مشروع قانون

اجتمعت اللجنتان (الشؤون القانونية) و (الداخلية والامن والمجالس المحلية) بصورة مشتركة، بتاريخ 6/سەرماوہز/2712 كوردي المصادف ليوم 2012/11/27 ميلادي لدراسة مشروع قانون (حماية اعضاء برلمان كوردستان-العراق، رقم 1- لسنة 2011) الذي شرعه برلمان كوردستان في جلسته الاعتيادية المرقمة (30) و المنعقدة بتاريخ 2011/6/27، واعترض عليه السيد رئيس الاقليم بقرار رئاسة الاقليم المرقمة

(19) في 2011/7/18 واعادة الى البرلمان بكتاب رئاسة الاقليم المرقمة (د-435) في 2011/7/19 و بعد المناقشة والمداولة توصلت اللجنتان الى مايلى:

بالنسبة للمادة الاولى من القانون، تقترح اللجنتان اعادة صياغتها كالاتي:
المادة الاولى:

تعتبر خدمة الافراد في الحماية المستمرين في الخدمة لدى عضو البرلمان خدمة فعلية لاغراض العلاوة والترفيه والتقاعد وتسري احكام قانون الخدمة والتقاعد لقوى الامن الداخلي رقم (18) لسنة 2011 النافذ في الاقليم او اي قانون اخر يجل محله على افراد الحماية المشمولين باحكام هذا القانون بالنسبة للمادة الثانية، تقترح اللجنتان صياغتها كالاتي:
المادة الثانية:

لعضو البرلمان الحق في ان تكون له حماية لا يزيد على ثلاثة افراد يتم تعيينهم على ملاك وزارة الداخلية ويكون ترشيحهم ونقلهم بناء على طلب العضو، ويحتفظ العضو بعد انتهاء عضويته باحد من افراد الحماية بصورة دائمية وللبقية الاستمرار في اداء الخدمة لدى لقوى الامن الداخلي ويتم توزيعهم على مديريات شرطة الحراسات في المحافظات والادارات في الاقليم حسب محل اقامتهم والمواد من (الثالثة) الى (الثامنة) تبقى كما هي.

الاسباب الموجبة

لتنظيم شؤون افراد حماية اعضاء البرلمان ضمن تشكيلات قوى الامن الداخلي في الاقليم حفاظا على حقوقهم في الخدمة والتقاعد، فقد شرع هذا القانون راجين التفصيل بالاطلاع وعرض التقرير المشترك بشانه على البرلمان للمناقشة وابداء الراى المناسب والتصويت مع التقدير.....

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سهروكي پههلهمان:

به كورديهكهى ههتانه؟

بهريز عوني كمال بزاز:

بهريز سهروكي پههلهمان.

تهرجومه كورديهكهى نهكرايه، بهلام نهوهى كه بيويسته لاي نهندامانى پههلهمان مهعلوم بى ياساى ژماره (10)ى سالى 2011 ياساى پاسهوانانى نهندامانى پههلهمانى كوردستان، كه ليّره پههلهمان پهسندى كرد، و ناردرا بو سهروكايهتى ههريم، بهريز سهروكي ههريم نيعتيرازى ههبوو لهسهه ماددهى دووهم له پروژه ياسايهكه، كه له ماددهى 2 دا هاتوووه نهلى ههه نهنداميكى پههلهمان بوى ههيه چوار پاسهوانى ههبيت، و دوای خانهنشينيش دوو پاسهوانى لهگهل بمينيتهوه، نيّمه وامان پهسند كردبوو، بهلام بهريز سهروكي ههريم نيعتيرازى لهسهه ههبوو، نيستا نيّمه وامان پيباشه كه نهندامى پههلهمان سى پاسهوانى لهگهل بيتن كه لهكاتى كارکردن دايه، و نهگهه خانهنشين بوو يهك پاسهوانى تاكوّتايبى ژيانى لهگهل بيتن، باقى نهوه

